

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 9.

Vydána dne 4. února 1926.

Obsah: 17. Nařízení, jímž se provádí ústavní zákon jazykový pro obor ministerstev vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, pro veřejné korporace, podléhající těmto ministerstvům v republice Československé, jakož i pro úřady místní samosprávy.

17.

Vládní nařízení ze dne 3. února 1926,

jímž se provádí ústavní zákon jazykový pro obor ministerstev vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, pro veřejné korporace, podléhající těmto ministerstvům v republice Československé, jakož i pro úřady místní samosprávy.

Vláda republiky Československé nařizuje podle zákona ze dne 29. února 1920, čís. 122 Sb. z. a n., jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé:

DÍL I.

O soudech, úřadech, útavech, podnicích a orgánech republiky.

HLAVA I.

Všeobecná ustanovení o úřadování.

Čl. 1.

(¹) Všechny soudy, úřady, ústavy, podniky a orgány podřízené ministrům vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy republiky Československé úřadují, vydávají vyhlášky a mají zevní označení ve státním, oficiálním jazyku, není-li připuštěna výjimka v následujících ustanoveních.

(²) Jsou tedy zejména povinny a oprávněny jen v tomto jazyku:

a) přijímati podání a opatřovati je podací značkou, přijímati vyjádření a návrhy stran;

b) sepisovati jejich prohlášení úředním zápisem;

c) o nich jednati a o jednání sepisovati zápisy;

d) konati porady, udržovati úřední styk mezi jednotlivými odděleními a dávati příkazy kanceláři;

e) vyřizovati podání a návrhy a vydávati svá vyřízení, i když nejsou vydávána na návrh nebo žádost stran;

f) dopisovati si vespolek a jiným státním i samosprávným úřadům, zastupitelským sborům a veřejným korporacím;

g) používati všech tiskopisů, zejména rejstříků, záznamů a seznamů a do nich zapisovati;

h) vykonávati zápisy do veřejných knih, rejstříků a jiných záznamů (zemských desk, pozemkových, horních a železničních knih, depositních knih, firemních rejstříků, operátů pozemkového katastru a pod.) i připojovati doložky o takových zápisech na listiny;

i) ověřovati podpisy na listinách a opisy listin;

k) vydávati vyhlášky ve své úřední působnosti;

l) označiti vně i uvnitř budovy a úřadovny;

m) označovati úřad úřední pečeti na listinách a spisech;

n) podávati zprávy, sdělení a výkazy nadřízeným úřadům.

Čl. 2.

(¹) Soudy ve smyslu zákona a tohoto nařízení jest rozuměti všechny soudy, řádné i mimořádné, jež podléhají jmenovaným ústředním úřadům aneb aspoň jejich dohledu,

jakož i ty, při nichž jest k účasti povolán soudce z povolání nebo státní úředník.

(²) K ústavům počítají se zejména státní trestnice, věznice, polepšovny, ústavy zdravotní, výzkumné a jiné ústavy ve správě některého z jmenovaných úřadů.

(3) Orgány republiky po rozumu zákona jsou zejména notáři (veřejní notáři), tlumočníci, zeměměřiči, autorisovaní civilní technické a báňští inženýři, jakož i technické a inženýři na Slovensku a v Podkarpatské Rusi v § 3 zákona ze dne 18. března 1920, čís. 185 Sb. z. a n., o inženýrské komoře, zmínění, státní obvodní a obecní lékaři a jiné osoby pověřené státní správou, pro svůj úřad anebo svou službu, nebo pro obstarávání prací vlády ve veřejném zájmu.

Čl. 3.

(1) Za podání ve smyslu zákona a tohoto nařízení jest považovati ústní nebo písemný žádost za úřední výkon i každé ústní nebo písemné sdělení.

(2) Při osobních dotazech stran, žádostech o informace a o urychlení úředního řízení budiž stranám neznalým státního nebo menšinového jazyka, jímž se v tom kterém okrese mohou podání vyřizovati, styk se soudem anebo s úřadem usnadněn, pokud jest to soudu neb úřadu možno.

Čl. 4.

(1) Podání, jež bylo učiněno stranou nezašoupenou právním zástupcem v jiném než státním jazyku, vrátí se, pokud soudu, úřadu nebo orgánu není známo, že strana je znalá jazyka státního, k opravě formální vady bez prodlení na přiměřenou krátkou dobu, leda že jde o podání podle článku 5. Jde-li o podání vázané lhůtou neb o podání, jemuž zákon přiznává jisté pořadí, jest povinna strana je předložiti ve vyhotovení ve státním jazyku věcně nezměněné, připojíc původní podání. To buď straně oznámeno. Při tom jí může býti uloženo, aby prokázala, že původní podání se shoduje s podáním v jazyku státním. Totéž platí také o návrzích v knihovních věcech; tu musí býti podání vyhovující příkazu učiněno ve třech dnech po doručení k opravě. Do této lhůty se nezapočítávají dny poštovní dopravy.

(2) Bylo-li podání v určené lhůtě ve státním jazyku opět učiněno, zachovají se mu účinky prvního podání, jako by bylo řádně učiněno. Podá-li je strana po určené lhůtě nebo pozmeněné, anebo nepřipojí původního podání, kde jest to předepsáno, anebo nevyhovujíc vyzvání, aby prokázala shodu obou podání, nebude

k prvnímu podání hleděno; bylo-li původně již vázáno lhůtou a prošla-li již tato, bude nové opravené podání jako opožděné zamítnuto; jinak bude vyřízeno, jako by bylo podáno v den, kdy znova došlo.

(3) Učiní-li za stranu podání v jiném než státním jazyku právní zástupce nebo učiní-li podání takové strana, o níž je soudu, úřadu nebo orgánu známo, že je znalá státního jazyka, anebo předloží-li strana vrácené jí podání nevyhovujíc příkazu, budiž odmítnuto, ježto se nehodí, aby o něm bylo po zákonu zahájeno jednání.

(4) Žádala-li by strana přednesši svou věc ústně, aby byl s ní o tom sepsán zápis proti těmto ustanovením, budiž poučena po rozumu zákona; setrvá-li na své žádosti a nejde-li o takový případ, kde jest jednati ve státním zájmu z úřední moci (čl. 5.), budiž odmítnuta a o tom sepsán stručný záznam.

Čl. 5.

(1) Podání, jejichž přijetí žádá nevyhnutelně důležitý zájem státní, smějí býti přijata, i když nebyla učiněna ve státním jazyku. Podání taková se vyřídí a o nich bude jednáno jen jazykem státním. Nebylo-li podání přijato, nemůže si strana stěžovati pro porušení jazykového práva.

(2) Za taková podání nepokládají se podání a přiznání poplatníků (jich zástupců) týkající se veřejných daní a dávek.

Čl. 6.

(1) Podání, jež bylo učiněno kromě případu čl. 22. a 28. ve státním a jiném jazyku tak, že je nelze oddělit, a jež ani podmínce čl. 5. nevyhovuje, buď vráceno, pokud se týče odmítnuto, podle čl. 4., aby bylo podáno pouze ve státním jazyku.

(2) Bylo-li učiněno v oddělených vyhotoveních, buď odmítnuto vyhotovení v jiném jazyku, ježto se nehodí, aby po zákonu bylo o něm jednáno, a o vyhotovení ve státním jazyku buď zahájeno předepsané řízení.

Čl. 7.

(1) Listiny a spisy sepsané v jiném jazyku než státním, ale v takovém, jímž mluví některá národní menšina ve státě, lze předložiti jako přílohy, doklady, k důkazu nebo k jiným úředním účelům bez ověřeného překladu do státního jazyka jen tomu soudu, úřadu nebo orgánu, jehož sídlo jest v obvodu sborového soudu druhé stolice, ve kterém jest aspoň je-

den soudní okres s takovou národní menšinou a byly-li zřízeny před 6. březnem 1925.

(2) Soud, úřad nebo orgán může přes to uložit straně, aby předložila ověřený překlad ve státním jazyku, není-li mu plně srozumitelná taková listina.

(3) Zápis do veřejných knih, rejstříků a operátů pozemkového katastru může však povolen býti jen podle listin sepsaných ve státním jazyku anebo podle listin, jejichž ověřený překlad v tomto jazyku byl připojen.

(4) K listinám nebo spisům sepsaným v jiné řeči než uvedené v odst. 1. musí býti vždy připojen ověřený překlad do státního jazyka.

Čl. 8.

(1) Se stranami a jinými účastníky buď jednáno jen ve státním jazyku.

(2) Jsou-li však svědci (znalečtí svědci, přezvědné osoby, důvěrníci nebo pamětníci), jakož i strany vyslychané k důkazu nebo obvinění, příslušníky jazyka některé menšiny (hlava II.) v obvodu téhož sborového soudu II. stolice a přesvědčí-li se soud nebo úřad je vyslychající anebo je-li známo z bydliště neb pobytu vyslychaného nebo z jiných okolností (dřívějšího jednání a pod.), že vyslychaný není tak mocen státního jazyka, aby mohl v něm věcně správně vypovídati, mohou tyto osoby bez tlumočnicka býti vyslechnuty ve svém jazyku.

(3) Nezná-li soudce neb úředník, jemuž podle pravidel náleží toto úřední jednání, jazyka osoby, jež má býti podle odstavce 2. vyslechnuta, vyslechně ji, je-li to podle zákonů ustanovení přípustno, soudce neb úředník jejího jazyka znalý; úřaduje-li se ve sborech a nejsou-li všichni členové znalí jazyka strany, vyslechně ji jeden ze členů tohoto jazyka znalý a tlumočí pak její výpověď.

(4) Není-li to přípustno (na př. před nalézacím soudem) nebo možno, aby byla taková osoba vyslechnuta jiným soudcem nebo úředníkem, buď přibrán k jednání tlumočnick. Jde-li jediné o věc strany, hradí útraty prozatím strana dovolávající se této osoby s výhradou konečného rozhodnutí o útratách, jinak je hradí stát.

(5) Výpověď buď do zápisu ve státním jazyku zapsána, ale budiž pak vyslychanému stlumočena a v zápisu potvrzeno, že se to stalo a že zápis byl sepsán správně podle učiněné výpovědi. Záleží-li na doslovném znění výpovědi, o čemž rozhodne z úřední povinnosti anebo na návrh strany s konečnou plat-

ností soudce, úředník anebo senát, u něhož se výslech koná, zapíše se výpověď též v jazyku, ve kterém byla učiněna. Není-li snad zapisovatel znalý tohoto jazyka, zapíše ji vyslychající nebo tlumočnick a podepíše vyslychaný.

(6) Je-li třeba ustanoviti za znalce osobu neznalou státního jazyka, poněvadž tu není znaleců toho oboru znalých tohoto jazyka, budiž s ní jednáno obdobně podle odstavce 2.—5.

(7) Odpírá-li vyslychaná osoba vypovídati v jazyku státním, jehož je znalá, a nelze-li pro ten případ užití jiného ustanovení, budiž donucována pokutami do 1000 Kč (§ 8, odst. 4., zák.).

Čl. 9.

Není-li předepsáno pro řízení nucené zastoupení právním zástupcem a nejedná-li strana ani plnomocníkem, může s ní za podmínek odst. 2. čl. 8. býti jednáno v jejím jazyku. Zápis bude sepsán ve státním jazyku. Straně může však také býti uloženo, aby si přibrala k hájení svých práv plnomocníka znalého státního jazyka, není-li soudce neb úředník úplně znalý jejího jazyka a není-li ani strana s to, aby se vyjádřila srozumitelně ve státním jazyku o předmětu jednání.

Čl. 10.

(1) Strany a jiní účastníci nemohou se toho dovolávat, že právní zástupci, obhájci nebo plnomocníci jimi ustanovení nejsou úplně znalí státního jazyka.

(2) Není důvodem pro přivzetí tlumočnicka, že se účastní jednání právní zástupce, obhájce nebo plnomocník, který není znalý jazyka, jímž se projednává. Straně náleží, aby se dala zastupovati vždy zástupcem jazykově způsobilým.

(3) Je-li třeba, aby ustanoven byl straně právní zástupce, obhájce neb opatrovník z úřední povinnosti, buď ustanoven, pokud možno, takový, jenž jest úplně znalý jak státního tak i jazyka, jímž mluví zastoupený jako příslušník národní menšiny. Totéž platí o správciích podle řízení exekučního, konkursního a vyrovnávacího.

Čl. 11.

Ve veřejných knihách, pro které bylo dosud použito tiskopisů v menšinovém jazyku a v nichž jsou nadpisy napsány v tomto jazyku, buďtež do lhůty, kterou určí předsednictvo sborového soudu druhé stolice podle pracovních poměrů soudu, přeměněny jak znění

tiskopisů vůbec, tak nadpis vložky (pozemno-knižní zápisnice) na znění ve státním jazyku, buď razítkem nebo vepsáním, a to na předním místě, ve všech vložkách dosud užívaných. Obdobně buď postupováno ve firemních i jiných rejstřících, záznamech, katastrálních operátech a pod.

Státní ústavy a podniky vyjímajíc ústavy osvětové.

Čl. 12.

(1) Státní ústavy a státní podniky podřízené ministrům uvedeným v čl. 1. úřadují a vydávají vyhlášky s výhradou toho, co níže ustanoveno, jazykem československým.

(2) Jejich budovy a úřední místnosti jsou označeny v jazyku československém a v témž jazyku jest zhotovena i jejich pečeť úřední.

(3) Jejich korespondence se stranami potřebná k jich provozu po stránce odborné a obchodní a jejich odborné publikace nejsou co do užívání jazyků podrobeny předpisům o úřadování. Avšak i tu užívají jest jazyka jiného než státního jen, je-li to nezbytně nutno.

(4) Ve státních ústavech a podnicích těchto při osobním styku s osobami neznalými jazyka československého budiž použito dle možnosti jejich jazyka mateřského, po případě jiného, v němž lze se dorozumět.

(5) Vyhlášky a pokyny písemné určené pro vnitřní potřebu v ústavech a podnicích těchto vydají se dle potřeby též v jazycích jiných.

Platidla a kolky.

Čl. 13.

(1) Československá platidla kovová i papírová, jakož i kolky vydávají se v jazyku státním.

(2) Hodnota papírových platidel bude na rubu vyznačena podle potřeby též jazyky, jimiž mluví menšiny republiky Československé (čl. 14.).

HLAVA II.

O jazykových menšinách.

Čl. 14.

Národní a jazykovou menšinou po rozumu zákona a tohoto nařízení míněni jsou státní občané Československé republiky téhož, avšak jiného než státního jazyka, jichž obývá podle výsledku posledního soupisu lidu úředně uveřejněného alespoň v jednom soudním okrese republiky nejméně 20 procent.

Čl. 15.

Soudním okreseš po rozumu § 2, odst. 2., zákona jest obvod okresního soudu, v němž podle výsledku posledního soupisu lidu úředně uveřejněného obývá alespoň 20 procent státních občanů hlásících se k některému, a sice témuž jazyku v čl. 14. uvedenému. Byl-li tento poměr zjištěn o příslušnících několika jiných jazyků než státního, platí pro každou z těchto menšin zvláštní ustanovení zákona a tohoto nařízení. Pokud v území jedné obce je zřízeno několik okresních soudů, pokládá se celá obec za jediný soudní okres.

Čl. 16.

(1) Příslušníky jazyka národní menšiny mohou býti nejen osoby fyzické, nýbrž i osoby právnické a jim podobné samostatné subjekty právní, dále samosprávné úřady, zastupitelské sbory, církevní úřady a jiné korporace.

(2) Příslušnost k menšině buď posuzována při písemných podáních podle řeči podání, pokud soudu, úřadu neb orgánu není známo jinak, že strana je příslušníkem jiného jazyka. Má-li soud, úřad neb orgán závažné pochybnosti o tom, že strana je příslušníkem menšinyvého jazyka, v němž bylo učiněno podání, vyžádá si ústní nebo písemné prohlášení strany. Do té doby pokládá se strana za příslušníka menšiny, v jejímž jazyku bylo učiněno podání. Při jednání ústním buď ke straně, která chce jednati jazykem menšinovým, vždy učiněn dotaz po její jazykové příslušnosti, pokud soudu, úřadu nebo orgánu není nepochybně známo, že strana je příslušníkem toho jazyka.

(3) Při právnických osobách, jim podobných samostatných subjektech právních, dále samosprávných úřadech, zastupitelských sborech, církevních úřadech a jiných korporacích, přihlížeti jest k tomu, v jakém jazyku jsou zapsány ve veřejném rejstříku, anebo jaký mají jednací jazyk podle stanov, jednacího řádu, nebo jiných vnitřních předpisů, po případě podle tohoto nařízení; mají-li některou jednací řeč, rozhodným jest státní jazyk, je-li také jazykem zápisu nebo jednací řeči, jinak jazyk, který jest tu uveden na prvním místě. Při majetkových podstatách (pozůstalostech, konkursních podstatách a pod.) rozhodným jest jazyk dosavadního vlastníka, při nadacích a podobných účelových jměních jazyk, kterým se vede správa jejich, anebo který vyplývá z účelu nebo z listiny zřizovací.

(4) Stranám a jiným účastníkům a jejich právním zástupcům buď též uloženy pořádkové pokuty (§ 8, odst. 4., zák.) do 1000 Kč, učiní-li o jazykové příslušnosti a znalosti ne-

pravdivé udání. Na ustanovení toto nutno upozorniti, kdykoliv se činí dotaz ke straně podle ustanovení odstavce 2. Uložení pokuty právnímu zástupci nevylučuje případného stíhání kárným řízením.

Čl. 17.

Práva a výhody, zaručené zákonem a tímto nařízením příslušníkům jazykové menšiny, přísluší jen straně osobně; jedná-li strana zmocněncem, zákonným anebo právním zástupcem, rozhodným jest jazyk strany, nikoliv jazyk, jehož užívá zmocněnec nebo zástupce. Tento nemůže zjednávatí platnost své jazykové příslušnosti.

HLAVA III.

Výjimečná ustanovení.

a) O sodech, úřadech a orgánech, jejichž působnost se vztahuje na soudní okres s jazykovou menšinou.

Čl. 18.

(1) Výjimky v dalších člancích z ustanovení v hlavě první uvedených platí za těchto podmínek:

a) je-li v soudním okrese jazyková menšina podle čl. 15.,

b) jde-li o věc, již vyříditi náleží soudům, úřadům nebo orgánům na základě toho, že jejich působnost se vztahuje na tento okres pod a) uvedený,

c) že strana neb osoba zúčastněná jest příslušníkem jazyka menšiny v odst. a) uvedeném, a

d) že v tomto jazyku činí podání, prohlášení nebo jednání.

(2) Není třeba, aby strana neb jiný účastník, k němuž dlužno přihlížeti, měli své bydliště, pobyt nebo sídlo v tomto okrese, pro něž jest založena příslušnost soudu, úřadu neb orgánu.

Čl. 19.

(1) Jsou-li tu podmínky čl. 18., jsou soudy, úřady a orgány, jejichž se to týče, povinny a oprávněny přijímati od příslušníků dotčeného menšinového jazyka podání také v jejich, nikoliv i v jiném menšinovém jazyku a vydati jim vyřízení nejen ve státním, nýbrž i v jazyku podání. Ostatním ve věci zúčastněným, o nichž je soud, úřad neb orgán z dřívějšího podání nebo jednání anebo jinak známo,

že jsou příslušníky téhož menšinového jazyka, vydáno buď vyřízení i v jejich jazyku.

(2) Bylo-li podání učiněno v jiném než příslušném menšinovém jazyku, anebo bylo-li učiněno v jazyku menšinovém někým, kdo není jeho příslušníkem, buď postupováno obdobně podle čl. 4. a 5.

(3) Podání učiněné v jazyku státním a v příslušném jazyku menšinovém, jehož příslušníkem jest podatel, budiž přijato a o něm řízení zahájeno. S podáním učiněným v jazyku státním a v jiném menšinovém anebo učiněným v příslušném jazyku menšinovém, jehož jest podatel příslušníkem, a v jiném menšinovém, buď naloženo obdobně podle čl. 6.

Čl. 20.

(1) Listiny nebo spisy sepsané v jazyku menšiny, jež byla v čas podání v okresu, lze předkládati jako přílohy, doklady, k důkazu nebo k jinému úřednímu účelu bez časového omezení a bez ověřeného překladu do jazyka státního.

(2) O listinách nebo spisech, sepsaných v jazyku jiném než příslušné menšiny, užití jest obdobně ustanovení čl. 7.

Čl. 21.

(1) Nepředchází-li podání strany, dostane se jí vyřízení ve státním jazyku, je-li však soud, úřad nebo orgán známo, že strana jest příslušníkem jazyka některé menšiny v okrese, vydá jí vyřízení v jazyku státním i v jazyku příslušné menšiny.

(2) Strana, která jest příslušníkem jazyka menšiny a již se dostalo vyřízení jen ve státním jazyku, může žádati do 3 dnů od doručení, aby jí bylo dodáno vyřízení i v jejím jazyku. Žádati lze ústně, což se osvědčí zápisem ve spisech, anebo písemně. Při písemných žádostech se nezapočítávají dny poštovní dopravy. Tato žádost nepodléhá kolku. Strana může však také žádati, aby jí soud, úřad neb orgán přeložil dodané vyřízení jež ústně do jejího jazyka. Tyto žádosti buďtež ihned vyřízeny.

Čl. 22.

(1) Sepisuje-li soud, úřad nebo orgán se stranou, která jest příslušníkem jazyka menšiny, protokolární podání, které má býti zasláno ku příslušnému vyřízení soudu, úřadu nebo orgánu, který není oprávněn přijímati podání v jiném jazyku než ve státním, sepiše, šetře jinak jazykového práva strany, podání

pro příslušný soud, úřad nebo orgán v jazyku státním.

(2) Má-li návrh učiněný za podmínek čl. 18. v jazyku menšiny u soudu, úřadu neb orgánu, který jest oprávněn přijímati podání v jazyku tomto, po předběžném vyřízení zaslán býti k příslušnému řízení jinému soudu, úřadu neb orgánu, který není oprávněn přijímati podání v jiném než státním jazyku nebo v tomto menšinovém jazyku, anebo přísluší-li vyřídit takový návrh samostatně každému z těchto soudů, úřadů neb orgánů, sepíše se návrh jazykem státním a vedle toho pro úřední potřebu soudu, úřadu neb orgánu návrh sepisujícího nebo také pro potřebu soudu, úřadu neb orgánu, jenž je oprávněn přijímati podání v témž jazyku menšinovém, také jazykem menšiny pro ně rozhodné (na př. návrh na povolení exekuce, žádost za zápis společných zástavních práv u různých soudů u jednoho z nich podaná a pod.). O listinách platí tu ustanovení čl. 7., odst. 1. a 3.

(3) Písemné návrhy v takových případech musí rovněž vyhovovati ustanovením platným pro příslušné soudy, úřady neb orgány.

Čl. 23.

(1) Veřejný žalobce jest povinen vznést obžalobu (návrh na potrestání) proti obviněnému, který jest příslušníkem jazyka menšiny, i v tomto jazyku; stejně bud' též činěny i ostatní návrhy a prohlášení, jichž se do- stává přímo účastníkům.

(2) Soud prohlásí v tomto případě obviněnému ústně obžalobu, své nálezy a usnesení a dá příslušné poučení v jeho jazyku; dodávají-li se písemně, staniž se to v jazyku státním a v jazyku obviněného. Zahájí-li se trestní řízení na úřední oznámení sepsané v jazyku státním, jest povinen soud na žádost obviněného příslušníka jazyka menšiny, v dotyčném soudním okrese obývajícím, opatřiti překlad oznámení do jeho jazyka a připojiti jej ke spisům.

(3) Jde-li o trestní věc z okresu, v němž jsou různé jazykové menšiny, a jsou-li obvinění příslušníky jazyka různých těchto menšin, bud' obdobně používáno všech těchto jazyků.

Čl. 24.

(1) Jsou-li strany, obvinění nebo jiní účastníci příslušníky jazyka menšiny a jednají-li v něm skutečně, bud' i od soudu, úřadu neb orgánu v něm s nimi projednáváno a jejich výpovědi do zápisu v tomto jazyku zapsány.

(2) Účastní-li se jednání též osoby, jež užívají státního jazyka, projedná se věc s každým účastníkem v jazyku, jímž mluví, při čemž soudce, úředník nebo orgán bude hleděti k tomu, aby přednesy účastníků staly se srozumitelnými i druhým účastníkům neznalým tohoto jazyka. Zápis bud' sepisován státním jazykem a výpovědi nebo prohlášení účastníků příslušníků menšinového jazyka bud' též zapisovány v jejich jazyku, nežádá-li strana, aby byly zapsány také v jazyku státním. Souhrnné protokoly bud' též tu sepsány jen státním jazykem; žádá-li za to strana, bud' připojen úřední překlad.

(3) Vyřízení vydáno bud' stranám státním jazykem a jazykem menšiny, leda že se účastníci zřekli vyhotovení v tomto jazyku.

Čl. 25.

(1) Vydávají-li se vyřízení ve státním a v jazyku menšiny, bud' vyřízení ve státním jazyku na předním místě. Použije-li se tiskopisů, mohou býti lomeny tak, že vyřízení ve státním jazyku bude na levé straně anebo před vyřízením v druhém jazyku. Text tiskopisů vícejazyčných bud' vždy tak upraven, aby byl státní jazyk na předním místě.

(2) Pro rejstříky, záznamy, seznamy bud' používáno tiskopisů se zněním jen ve státním jazyku, stejně jako všech tiskopisů, jež slouží jen vnitřním (evidenčním a pod.) účelům a do nichž strany nemají práva nahlednouti.

(3) Do rejstříků, záznamů a seznamů zapisována bud' věc ve státním jazyku, leda že jde o návrh anebo přednes příslušníka jazyka menšinového, který se zápisem do rejstříku osvědčuje; v tom případě jest jej zapsati v jazyku přednesu.

(4) Spisové obaly a přehledy bud' též vedeny jen ve státním jazyku.

(5) Pro výkazy, záznamy, knihy a pod., jež jsou strany dle předpisů o veřejných dávkách a monopolech povinny vésti k účelům finanční správy, platí zásady hlavy I. a III. tohoto nařízení.

Čl. 26.

(1) Pro veřejné knihy bud' používáno všude v okresech uvedených v čl. 15. tiskopisů v jazyku státním na prvním a v jazyku menšinovém na druhém místě.

(2) Ve veřejných knihách, pro které bylo dosud použito tiskopisů jen v menšinovém jazyku a v nichž jsou nadpisy vloček jen v tomto

jazyku, jakož i ve firemních a jiných rejstřících, záznamech, katastrálních operátech a pod., buďtež doplněny jak znění tiskopisů tak nadpisy zněním ve státním jazyku, a to na předním místě. Při tom jest se zachovati obdobně podle čl. 11.

(3) Jiné zápisy po účinnosti nařízení řídí se předpisy čl. 27. a 28.

Čl. 27.

(1) Byl-li podán návrh na knihovní zápis v jazyku státním, vykoná se zápis v knihách jen v tomto jazyku, byť bylo vyrozuměti o něm i účastníky, kteří se hlásí k jazyku menšinovému.

(2) Byl-li podán návrh jazykem menšinovým od příslušníka tohoto jazyka, zápis vykoná se jazykem státním a jazykem podání.

(3) Má-li býti vykonán knihovní zápis jen v zápětí jiného návrhu než knihovního, který podal příslušník jazyka menšinového v tomto jazyku, stane se zápis v jazyku státním i v jazyku onoho podání.

(4) Nařídí-li se zápis bez návrhu z úřední moci (na př. podle odevzdací listiny nebo pod.), vykoná se jazykem státním, leda že jest ze spisů patřno, neb soudu či úřadu známo, že účastníci jsou příslušníky jazyka menšiny. Tu se vykoná zápis i v jejich jazyku.

Čl. 28.

(1) Může-li na jediný návrh povolen a vykonán býti zápis v knihách různých soudů neb úřadů, lze podati návrh u soudu neb úřadu, jenž jest oprávněn přijímati podání jen ve státním jazyku, jen v tomto jazyku; u soudu a úřadu pak, jenž jest oprávněn přijímati podání v jazyku menšinovém, v jazyku státním a v jazyku této menšiny, je-li zúčastněn také některý soud neb úřad, který není oprávněn přijímati podání v jazyku menšiny, a toliko v jazyku menšiny, jsou-li všechny zúčastněné soudy neb úřady oprávněny přijímati podání v jazyku této menšiny.

(2) Pro vyřízení a zápis platí u každého soudu neb úřadu ustanovení o tom podle jazykových předpisů proň platných.

Čl. 29.

Doložka na listinách o vykonaném zápisu buď napsána v tom jazyku, ve kterém se stal zápis.

Čl. 30.

(1) Žádosti o zápisy do veřejných rejstříků (obchodního, společenstevního a j.) posuzují se podle jazykových poměrů okresu, ve kterém má firma (společnost, společenstvo) své sídlo, nikoliv podle obvodu její působnosti. Jde-li o zápisy do rejstříku odštěpného závodu, řídí se žádosti jazykovými poměry okresu, ve kterém jest tento odštěpný závod.

(2) O žádosti v jazyku menšinovém, v němž soud nebo úřad oprávněn je podání přijmouti, vykonají se zápisy vždy ve státním a tomto menšinovém jazyku. Do vyřízení a zápisu buď převzato doslovné znění firmy přijaté žadatelem, nechť jest v jakémkoli jazyku, pokud je přípustné jinak podle platných předpisů.

Čl. 31.

(1) Ve výpisech z veřejných knih a rejstříků buď zachován jazyk jednotlivých zápisů.

(2) Žádá-li však strana jen částečný výpis a zejména ze zápisů vykonaných v různých jazycích jen v jednom z nich, buď vydán jako částečný s výslovným označením, v kterých jazycích jsou ty které zápisy v knihách anebo rejstříku vykonány.

(3) Nadpis a konečná doložka (datování) výpisu buďtež psány ve státním jazyku; bylo-li však žádáno zaň příslušníkem jazyka menšinového, buďtež psány jazykem státním a jazykem žádosti.

Čl. 32.

Doložky o ověření podpisu nebo vidimaci opisu na listinách buďtež psány jazykem státním, a bylo-li žádáno v jazyku menšiny, též tímto jazykem.

Čl. 33.

(1) Podací značka na spisech buď vytištěna vždy ve státním jazyku. Rovněž kolky buďtež přetištěny (obliterovány) razítkem jen ve státním jazyku.

(2) Úřední pečť, jíž jest podle ustanovení zákonů neb nařízení opatřiti vyřízení a listiny vyhotovené v jazyku státním a menšinovém, je-li nezbytnou součástí vyřízení pro stranu, buď vytištěna v obou jazycích tak, aby slovní výplň ve státním jazyku byla na prvním místě.

Čl. 34.

Zevní označení soudů, úřadů a úředních místností orgánů, jakož i jednotlivých úřadoven řídí se místem, kde budova jest. Je-li v okresu, kde není menšiny jazykové podle

čl. 15., budtež označeny jen ve státním jazyku; je-li však v okrese, kde jest také jazyková menšina, budou označeny na předním místě v jazyku státním a kromě toho i v jazyku menšiny.

Čl. 35.

(1) Vyhlášky, jež vydá soud, úřad nebo orgán v okrese s jazykovou menšinou pro obvod tohoto okresu, budtež vždy v jazyku státním a menšinovém.

(2) Vyhlášky, jež vydá soud, úřad nebo orgán, jehož působnost se vztahuje také na okres menšinový, budtež vydány pro okres menšinový v jazyku státním i v jazyku dotyčné menšiny.

b) O soudech, úřadech a orgánech, jichž působnost se vztahuje na několik soudních okresů.

Čl. 36.

(1) Soudy, úřady a orgány, jichž působnost se vztahuje na několik soudních okresů, z nichž v některých jest jazyková menšina podle čl. 15., jsou povinny přijmouti od příslušníků jazyka menšiny podání v jejich jazyku jen tehdy, vztahuje-li se na věc, pro niž jsou příslušny pro její vztah k okrese s jazykovou menšinou. Takové podání vyřídí jazykem státním a menšinovým a platí jinak ustanovení čl. 18.—35., kdežto ustanovení čl. 1., 3. až 11. platí ve všech ostatních věcech.

(2) Úřední jednání, jež se koná v několika okresích (vyhláskové řízení, pochozí komise a pod.), prováděno budiž po stránce jazykové v každém okrese dle pravidel pro tento okres platných.

(3) Jazyková úprava projektů technických, plánů, rozpočtů a pod., jež mají vyloženy býti k veřejnému nahlédnutí, nebo mají býti předmětem komisionelního jednání v různých okresích, řídí se předpisy platícími o jazyku vyhlášek v tom kterém okrese.

c) O možnosti jednati a vyřizovati jen v jazyku menšinovém.

Čl. 37.

U soudů a úřadů, jichž působnost jest omezena na jediný soudní okres, v němž alespoň dvě třetiny státních občanů okres obývajících jsou příslušníci téhož, avšak jiného jazyka než státního, lze ve věcech, které vyříditi jim náleží proto, že jejich působnost se vztahuje na tento okres, a ve kterých bylo učiněno podání od příslušníka menšinového jazyka

v tomto jazyku a účastní se jako strany jen příslušníci tohoto jazyka, nebo ve kterých se projednává bez předcházejícího podání jen s příslušníky jazyka menšinového, také jen v tomto jazyku:

a) vyříditi podání kromě těch, jež mají v zápatí zápis do veřejných knih (čl. 27.), a vyřízení dodati zúčastněným;

b) vydati vyřízení bez předcházejícího podání;

c) projednávati se stranami, a pokud jsou příslušníky téhož jazyka, i s jinými účastníky a činiti o tom úřední zápisy nebo záznamy ve spisech;

d) vydati nálezy a usnesení;

e) vyplniti označení příjemce na doručovaných spisech, obálkách a doručných listech.

Čl. 38.

Soudy a úřady instančně bezprostředně nadřízené soudům a úřadům v čl. 37. uvedeném mohou ve věcech, které v první stolici podle ustanovení čl. 37. byly projednány a rozhodnuty jen v jazyku menšiny a instančním pořadem jich došly, vydati vyřízení kromě těch, jež mají v zápatí zápis do veřejných knih nebo rejstříků (čl. 27., 30.), projednávati se stranami, sepisovati zápisy o jednání a vydati nález také jen v tomto menšinovém jazyku.

Čl. 39.

V případě uvedeném v čl. 37. a 38. může podat veřejný žalobce trestní žalobu a učiniti návrhy a prohlášení uvedené v čl. 23., odst. 1., také jen v jazyku menšiny. Jinak platí pro veřejného žalobce ustanovení čl. 37.

Čl. 40.

Na vyřízeních a listinách vydaných jen v jazyku menšiny vytištěna buď za podmínek čl. 33. úřední pečeť v jazyku státním a menšinovém, a to se slovní výplní v jazyku státním na předním místě.

d) O úřadech a orgánech, jichž působnost se vztahuje na menší obvody, než jest soudní okres, nebo na části několika soudních okresů, nebo na soudní okres celý a části okresu jiného.

Čl. 41.

(1) Soudy, úřady a orgány, jejichž působnost vztahuje se jen na část soudního okresu s národní menšinou (čl. 15.), povinny jsou

vždy přijímati podání od příslušníků jazyka této menšiny v jejich jazyku. Ostatní výjimečná ustanovení hlavy III. vztahují se na soudy, úřady a orgány tyto jen tenkrát, jestliže také v úředním obvodu těchto soudů, úřadů a orgánů obývá aspoň 20 procent, pokud se týká obývají aspoň dvě třetiny státních občanů příslušníků téže národní menšiny.

(2) Skládá-li se obvod působnosti soudu, úřadu nebo orgánu ze dvou nebo více částí uvedených v odst. 1., nebo také z části okresu nemensinového, nebo ze soudního okresu celého a části okresu jiného, jest se soudu, úřadu nebo orgánu zachovati ohledně každé jednotlivé součásti podle předpisů pro ni platných.

HLAVA IV.

O prorogaci a delegaci.

Čl. 42.

(1) Stane-li se soud neb úřad příslušným dohodou stran, platí pro podání a řízení ustanovení platná pro tento soud nebo úřad podle předchozích předpisů.

(2) Soud neb úřad delegovaný na návrh některé strany, nebo soud nebo úřad, na který byl na návrh přenesen výkon jednotlivých jednání, řídit se bude předpisy jinak proň platnými. Bylo-li však na přeneseno jednání s jiného příslušného soudu neb úřadu, pro který platí předpisy čl. 18. a násl. bez návrhu účastníků, budiž k tomu hleděno, aby co možná byla zachována i pro příslušníky jazyka národní menšiny jen tímto jazykem mluvící ustanovení pro ně daná.

HLAVA V.

O celních úřadech.

Čl. 43.

(1) O tom, jakého jazyka jest užívati při úřadování, zevnějším označení a při vyhláškách úřadů celních, rozhodují předpisy platné pro soudní okres, v němž jest sídlo celního úřadu.

(2) Je-li toto sídlo v cizině, rozhodují o jazyku úřadování předpisy platné pro nejbližší tuzemský soudní okres.

HLAVA VI.

O osvětových institucích menšinových.

(§ 5 jaz. zák.)

Čl. 44.

(1) Správa osvětových institucí, podříze-

ných úřadům státním v čl. 1. uvedeným a zřízených pro příslušníky národních menšin, řídí se po stránce jazykové tím, co ustanoveno je ve věci té pro obor, v němž nejvyšší správu a dozor vykonává ministerstvo školství a národní osvěty.

(2) Za instituci osvětovou dle tohoto článku považuje se korporace, sdružení nebo ústav, jenž dle zákona nebo úředně schválených stanov určen jest, aby výlučně sloužil vědeckým, uměleckým, vyučovacím, vzdělávacím nebo náboženským úkolům příslušníků některé z národních menšin (čl. 14.), a jenž tuto činnost také skutečně jako jedinou činnost svou vykonává.

HLAVA VII.

Zvláštní ustanovení o četnictvu.

Čl. 45.

Velicím jazykem četnictva jest jazyk státní. Jeho se užívá při velení zejména k udílení povelů, to jest úsečných, služebními předpisy přesně ustanovených ústních rozkazů, jež nutno ihned provést.

Čl. 46.

Služebním jazykem četnictva jest jazyk státní. Jeho užívají jednotlivá četnická velitelství a příslušníci četnictva při služebním styku mezi sebou.

Čl. 47.

(1) Jazyka státního se užívá ve veškerých služebních pomůckách (seznamech, záznamech, výkazech atd.) četnictva, jakož i na úředních pečetích a ve styku se soudy a státními úřady, vojenskými velitelstvími, útvary, úřady a ústavy.

(2) Jinak platí i pro četnictvo ustanovení předchozích hlav I. a III.

Čl. 48.

V ústním služebním styku s obyvatelstvem mohou četniční orgánové užívati jazyka, ve kterém se mohou dorozuměti.

HLAVA VIII.

Jednání za stát jako stranu.

Čl. 49.

Soudy, úřady a orgány jednajíce v zastoupení státu jako strany užívají vždy státního jazyka.

HLAVA IX.

Úřední pečeti orgánů republiky.

Čl. 50.

Pokud orgánové v čl. 2., odst. 3., zmínění používají úředních pečeti, jsou povinni používat pečeti ve státním jazyku; vztahuje-li se však jejich působnost na okres s jazykovou menšinou podle čl. 15., budiž pro věci sepsané v jazyku této menšiny použito úřední pečeti se slovní výplní ve státním jazyku na předním místě a v jazyku menšinovém. Úřední pečeti s výplní pouze v jazyku menšinovém není dovoleno používat.

HLAVA X.

Dopisování s úřady cizích mocností.

Čl. 51.

S úřady cizích mocností v území státním i mimo ně bude tam, kde přímé dopisování přípustno, dopisováno státním jazykem. Soudy, úřady a orgány jsou s předpokladem vzájemnosti povinny přijímat dopisy cizích úřadů i v jazyku těchto neb v jazyku diplomatického styku. Odchyly mohou býti ustanoveny jen mezinárodními smlouvami nebo dohodami.

HLAVA XI.

Některá zvláštní ustanovení.

a) O vyšších soudech a úřadech.

Čl. 52.

Soudům a úřadům vyšších stolic a ústředním úřadům, jsou-li povinny vydati vyřízení i v jazyku některé národní menšiny, jest dáno na vůli, aby tam, kde o vyřízení zpravováno jsou strany prostřednictvím nižšího soudu nebo úřadu a není-li to na újmu správnosti znění vyřízení nebo žádoucí jeho jednotnosti, nebo jinému zájmu úřednímu, pověřily vyho-
tovením v jazyku menšiny onen nižší soud nebo úřad.

b) O výkladu vyřízení v různých jazycích.

Čl. 53.

(1) Bylo-li vydáno vyřízení jazykem státním a jazykem národní menšiny a je-li mezi oběma texty nesouhlas, rozhodným jest, pokud nesjedná se úřední opravou souhlas mezi oběma texty, znění ve státním jazyku.

(2) Je-li takový nesouhlas mezi dvěma texty v jazycích menšinových a není-li tu textu

československého, budiž potud, pokud nesjedná se úřední opravou souhlas mezi různíci texty, hledán výklad srovnáním obou sporných textů.

c) O soutěžích.

Čl. 54.

Konkursy na místa nadační a podobné soutěže vypisovány buďtež jazykem, jehož užívati jest při úředních vyhláškách.

d) O matrikách, doložkách, průkazech a osvědčeních.

Čl. 55.

Pokud jsou matriky o narozeních, sňatech a úmrtích vedeny úřady správy politické nebo státními matričními úřady (matrikáři), platí o jazyku zápisu a vedení ostatní matriční agendy předpisy hlavy I. a III. Doslovné výpisy z matrik buďtež vydány v jazyku, ve kterém jest zápis. Nadpis a konečná doložka (datování) výpisu buďtež psány vždy státním jazykem, a bylo-li o výpis žádáno příslušníkem menšinového jazyka za podmínek čl. 18., též v jazyku žádosti. Výpisy jiné než doslovné a pouhá potvrzení na základě matrik vydávaná, jakož i jinaká úřední osvědčení těchto úřadů buďtež vydána, žádá-li o ně strana v jazyku státním, v tomto jazyku, i když státní jazyk není jazykem zápisu; žádá-li o ně příslušník jazyka menšinového za podmínek čl. 18., též v jazyku žádosti, i když tento jazyk není jazykem zápisu.

Čl. 56.

(1) Matriky vedené úřady církví nebo náboženských společností píš se jazykem těchto úřadů. Žádosti strany o zápis v jazyku státním musí však vždy býti vyhověno. Doslovné výpisy z těchto matrik buďtež vydány v jazyku, ve kterém jest zápis. Nadpis a konečná doložka (datování) výpisu buďtež i tu psány ve státním jazyku, žádá-li za to strana. Výpisy jiné než doslovné a pouhá potvrzení na základě matrik vydávaná, jakož i jinaká úřední osvědčení těchto úřadů buďtež vydána, žádá-li o to strana, v jazyku státním, i když tento jazyk není jazykem onoho úřadu nebo jazykem dotyčného zápisu.

(2) Dodatečné zápisy, jež nařizuje příslušný státní úřad v matrikách církví neb náboženských společností, jest vykonati v jazyku státním, nebo v jazyku státním a v jazyku menšinovém, dle toho, jak ustanoví úřad zápis nařizující.

Čl. 57.

Schvalovací doložky ku stanovám spolků, společností a pod. píší se v onom jazyku, v němž podle předpisu slušelo by vyřídití příslušnou žádost. Nepřístupno je psátí doložku pouze jazykem menšinovým.

Čl. 58.

(¹) Cestovní pasy, jakož i legitimace určené k tomu, aby se jich užilo v cizině, vydávají se vždy v jazyku státním; za podmínek čl. 18. budou vydány také s textem v dotyčném jazyku menšinovém. Vysvědčení a jiná úřední osvědčení, určená pro cizí úřady, vydávají se v jazyku státním. Ustanovení tato nevylučují užívání jazyka francouzského, po případě jazyka jiného státu, podle platných smluv nebo dohod mezinárodních.

(²) Úřední osvědčení a vysvědčení soudů, úřadů, notářů (veřejných notářů) a jiných orgánů, legitimace a pod., jež určeny jsou pro potřebu ve vnitrozemí a jež vydávají se stranám, píší se dle předpisů hlavy I. a III. v jazyku státním anebo v jazyku státním a příslušném jazyku menšinovém.

Čl. 59.

Při úředních závěrách finanční správy (olovených, voskových a pod.) užití sluší výhradně jen jazyka československého. Totéž platí o cejchovních značkách při novém cejchování.

HLAVA XII.

O jazykové způsobilosti státních zaměstnanců a orgánů.

Čl. 60.

(¹) K jakékoliv službě, ať definitivní, zá-
tímní, přípravné, výpomocné nebo smluvní, může býti u všech soudů, úřadů a ústavů po-
dléhajících ministrům v čl. 1. jmenovaným
nově ustanoven, připuštěn nebo orgánem (čl.
2., odst. 3.) této správy jmenován neb za ta-
kovy připuštěn jen ten, kdo jest úplně znalý
státního jazyka tak, že jest s to, aby samo-
statně a i ve věci správně úřad nebo službu
konal a se stranami jednal.

(²) Také odborným soudcem laikem a při-
sedícím soudu může státní správa zpravidla
jmenovati jen toho, kdo vyhovuje podmínce
odst. 1.

(³) O přijímání četníků na zkoušku platí
§ 17 zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 299 Sb.
z. a n., o četnictvu.

Čl. 61.

(¹) Výjimečně může v oborech, kde jest ne-
dostatek odborně vzdělaných úplně jazykově
kvalifikovaných sil a kde tím ani výkon služ-
by ani styk se stranami netrpí, se souhla-
sem ministra do služby (přípravné praxe) za-
tímně býti přijat neb orgánem zatímně býti
ustanoven také uchazeč, který zná alespoň čá-
stečně státní jazyk, s podmínkou, že se pí-
semně zaváže, že do roka prokáže úplnou zna-
lost, lze-li o něm očekávati, že tuto podmínku
splní. Tuto lhůtu může ministr na žádost ze
závažných důvodů nejvýše o půl roku prodlou-
žiti.

(²) Nevykáže-li uchazeč v určené nebo pro-
dloužené lhůtě úplné jazykové způsobilosti,
budiž příslušným úřadem zatímní služební po-
měr ihned rozvázán. Uchazeč může býti za-
tímně přijat jen s touto výslovnou výhradou,
již dlužno pojmuti do jmenovací (ustanovo-
vací) listiny.

Čl. 62.

(¹) Znalost státního jazyka může uchazeč
prokázati buď:

1. vysvědčením veřejného učiliště s vyučo-
vacím jazykem státním, jež s prospěchem na-
vštěvoval, je-li nepochybně, že od té doby zna-
losti jazyka státního nepozbyl, nebo

2. vysvědčením, že vykonal s prospěchem
některou praktickou zkoušku pro svůj slu-
žební obor zcela nebo částečně ve státním ja-
zyku, anebo

3. vysvědčením o zkoušce vykonané před
zvláštní zkušební komisí.

(²) Tuto zkoušku může prominouti ministr,
je-li z dosavadního zaměstnání nebo z jiných
okolností uchazečova úplná znalost státního
jazyka nepochybná a potvrdí-li to přednosta
úřadu, oprávněného přijmouti uchazeče

Čl. 63.

(¹) Zkouška uvedená v čl. 62., č. 3., vykoná
se před komisí sestávající z předsedy a dvou
členů; je a jejich náhradníky v potřebném
počtu jmenuje ministr.

(²) Předseda sestaví komisi a ustanoví mí-
sto a čas zkoušky. Tato bude písemná a ústní
a trvati má pro každého kandidáta alespoň
hodinu; koná-li několik kandidátů zároveň
zkoušku, může ústní trvati vždy pro tři kandi-
dáty jednu hodinu. Předmětem zkoušky pí-
semné bude sepsání nějaké žádosti, zápisu
nebo vyřízení ve státním jazyku, překlad li-
stiny, vyřízení nebo části soudních nebo úřed-
ních spisů do státního jazyka a diktát; před-
mětem zkoušky ústní pak rozhovor o předmě-

tu písemné zkoušky neb o věci spadající do služebního oboru.

(3) Komise rozhodne většinou hlasů.

(4) Zkoušku lze jednou opakovati po lhůtě určené komisí, pokud neuplynula lhůta stanovená v čl. 61., odst. 1.

(5) Podrobnější ustanovení o zkoušce vydá každý ústřední úřad výnosem pro svůj obor.

Čl. 64.

(1) Soudcové, úředníci, čekatelé a jiní zaměstnanci již ustanovení musí prokázati podle čl. 62. do 6 měsíců ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, že znají státní jazyk, jak toho vyžaduje čl. 60. tohoto nařízení, ačli jim tento průkaz nepromine ministr z toho důvodu, že z dosavadního zaměstnání nebo z jiných okolností jejich úplná znalost státního jazyka je nepochybná.

(2) Znalost státního jazyka nemusí zvláště prokazovati ti, kdož podle služebních výkazů ji již způsobem v čl. 62., č. 1. nebo 2., naznačeným vykazali. Přednosta nadřízeného soudu nebo úřadu dá sestaviti seznam všech zaměstnancův u podřízených soudů nebo úřadů svého obvodu a v něm zjistiti, kdo z nich podle osobních výkazů vykázal znalost státního jazyka takovým vysvědčením, aneb u koho z nich je po jeho soudu z dosavadního zaměstnání nebo z jiných okolností úplná znalost státního jazyka nepochybná. Ostatní upozorní na povinnost podle odstavce 1., podotkna, že mohou v krátké lhůtě jím určené vykázati znalost státního jazyka nebo žádati za prominutí tohoto průkazu podle odstavce 1. O těchto pak, jakož i o těch, u nichž z dosavadního zaměstnání nebo z jiných okolností je úplná znalost státního jazyka nepochybná, předloží úhrnný návrh ministrovi.

(3) Ti, kdo nevykazali znalosti státního jazyka vysvědčením anebo kterým průkaz nebyl prominut, prokáží ji buď při praktické zkoušce vykonané v době v odstavci 1. stanovené nebo v téže době zkouškou podle čl. 62., č. 3., a čl. 63., odst. 1.—3. a 5. Zkoušku tuto lze jednou opakovati ve lhůtě komisí určené, nejdéle však do roka od zkoušky první.

(4) Zkoušky mohou býti zproštěni ministrem soudcové, úředníci a jiní zaměstnanci, kterým v den, kdy toto nařízení nabylo účinnosti, bylo již alespoň 50 let a vykazují aspoň částečnou znalost státního jazyka, zjedná-li si ministr přesvědčení, že mohou býti dále ve službě zaměstnání, aniž tím trpí služba, stejnoměrné rozdělení práce a zájmy stran.

Čl. 65.

Soudcům, úředníkům a jiným zaměstnancům umožní správa služebním přidělením na dobu k výcviku přiměřenou, aby nabyli dostatečné jazykové způsobilosti; za tou příčinou mohou býti konány též, pokud možno, u jednotlivých soudů a úřadů cvičební jazykové kursy, jež upraveny budou výnosem příslušného ministra.

Čl. 66.

(1) Neprokáže-li některý soudce, úředník nebo jiný zaměstnanec v ustanovené lhůtě náležité znalosti státního jazyka, nelze mu ani propůjčiti samostatného nebo vedoucího místa, ani ho jmenovati do vyšší hodnostní třídy. Neznalost státního jazyka jest pokládati za důvod pro přiznání kvalifikace méně uspokojivé nebo neuspokojivé, nebo za důvod, aby byl soudce, úředník nebo jiný zaměstnanec považován za trvale nezpůsobilého zastávati své služební místo a aby přeložen byl podle platných předpisů na trvalý odpočinek. U smluvních zaměstnanců, neprokávavších znalosti státního jazyka, jest služební poměr rozvázati.

(2) Odpírá-li soudce vykonati zkoušku ve lhůtě nebo vykázati jinak znalost státního jazyka, je to důvodem, aby jej kárný soud dal do výslužby pro nezpůsobilost úřadovati. U soudcovských čekatelů je tato okolnost hrubým porušením služebních povinností podle odst. 3. § 17 zákona ze dne 27. listopadu 1896, č. 217 ř. z., o organisaci soudní.

Čl. 67.

(1) Orgánové (čl. 2., odst. 3.) podléhající ministrům jmenovaným v čl. 1. již ustanovení musí rovněž podle čl. 62. prokázati ve lhůtě uvedené v čl. 64., odst. 1., způsobilost úřadovati ve státním jazyku, ačli jim tento průkaz nepromine ministr z toho důvodu, že z dosavadního zaměstnání, nebo z jiných okolností jejich úplná znalost státního jazyka je nepochybná. Tu platí obdobně ustanovení čl. 64., odst. 2.—4.

(2) Odpírají-li ti, kdo podléhají kárnému řízení, vykonati zkoušku v určené lhůtě nebo vykázati jinak znalost státního jazyka, jest to důvodem, aby je kárný soud zbavil úřadu. Jiní orgánové mohou býti zbaveni své funkce neb oprávnění.

(3) Nedotknuta zůstávají opatření provedená podle zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 305 Sb. z. a n., kterým se vydávají prozatímní ustanovení o veřejných notářích na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

(4) Úkony soudního komisařství mohou býti přikázány jen notářům (veřejným notá-

řům), kteří jsou způsobilí úřadovati ve státním jazyku.

Čl. 68.

(1) Státní správa jest zavázána, šetříc přesně zásadních předpisů zákona a tohoto nařízení, obsazovati jednotlivá služební místa podle skutečné potřeby soudci, úředníky a jinými zaměstnanci nebo státními orgány jazykově způsobilými.

(2) V okresech soudních, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních občanů téhož, však jiného jazyka nežli československého, jakož i u sborových soudů a úřadů nadřízených soudům a úřadům v oněch okresech, ustanoví správa také podle potřeby soudce, úředníky a jiné zaměstnance, jakož i orgány, kteří vykážali způsobilost úřadovati a jednati se stranami také v jazyku této jazykové menšiny.

HLAVA XIII.

O jazyku zkoušek.

Čl. 69.

(1) Soudcovské, politické, finanční, administrativně-technické, fyzikální a jiné ve státní správě jmenovaných oborů předepsané zkoušky (jako knihovní, kancelářské a pod.), dále zkoušky předepsané k tomu konci, aby bylo dosaženo autorisace potřebné pro orgány republiky (Čl. 2., odst. 3.), jako zkoušky notářské a j., konají se státním jazykem.

(2) Na žádost kandidátovu může býti zkouška vykonána také částečně jazykem některé národní menšiny (hlava II.) v obvodě, pro který je zřízena zkušební komise.

(3) Vysvědčení vydá se ve státním jazyku. Vykonali-li kandidát zkoušku částečně i v jiném jazyku, buď ve vysvědčení potvrzeno, zdali prokázal dostatečnou znalost tohoto jazyka. Toto vysvědčení jest průkazem podle Čl. 68. tohoto nařízení.

Díl II.

O samosprávných úřadech, zastupitelských sborech a veřejných korporacích.

HLAVA XIV.

Úřady místní samosprávy. Zastupitelské sbory.

Jednací jazyk obce. Podání a vyřízení podání.

Čl. 70.

(1) Obecnímu zastupitelstvu přísluší v me-

zích tohoto nařízení ustanoviti jednací jazyk obce, jehož užívati jest obec oprávněna v mezích tohoto nařízení. Obecní zastupitelstvo ustanovuje také v mezích tohoto nařízení, mají-li se úřední výkony konati jen v jednom jazyku, či zda a v jaké míře má býti užíváno též jiného jazyka jednacího. V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu neobývá ani 20 procent státních občanů téhož, avšak jiného jazyka než československého, jest jazyk státní jednacím jazykem obce. Jazyk státní stává se vždy také jednacím jazykem obce, obývá-li příslušníků jazyka státního v obci více než příslušníků některého jazyka menšinového, který byl ustanoven za jednací jazyk její. Jazyk, jehož příslušníků státních občanů je v obci aspoň 50 procent, jest vždy také jednacím jazykem obce.

(2) Usnesení obecního zastupitelstva, které by bylo v odporu s předpisy tohoto nařízení, jest neplatné. Každé usnesení zastupitelstva obecního o jednacím jazyku oznámíti jest do 8 dnů bezprostředně nadřízenému dohlédacímu úřadu státní správy.

(3) Pokud magistráty měst s vlastním statutem vyřizují záležitosti státní správy politické a finanční, jsou považovány za orgány republiky (§§ 1 a 2 zák.) a vztahují se na ně předpisy hlavy I. a III. tohoto nařízení. Totéž platí o městských notářských úřadech a o obecních a obvodních notářích.

(4) To, co ustanoveno je v této hlavě o obcích, platí obdobně také o osadách, které mají své vlastní zastupitelstvo.

Čl. 71.

(1) Každá obec jest vždy povinna přijmouti ústní a písemná podání učiněná v jazyku československém a je vyřídit.

(2) Jde-li o podání v jiném jazyku než státním, jest obec, v níž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních občanů téhož, avšak jiného jazyka, než který jest jednacím jazykem obce, povinna od příslušníků jazyka této menšiny přijmouti podání v tomto jazyku učiněná a je vyřídit. Příslušnost k té které menšině posuzuje se podle Čl. 16.

(3) Podání, jež učiněno bylo stranou nezastoupenou právním zástupcem v jazyku jiném, než zmíněném v odst. 1. a 2. tohoto článku a v článku předchozím, a jehož obec přijmouti nemůže, budiž neprodleně podateli vráceno k opravě této formální vady do přiměřené lhůty.

(4) Bude-li pak ve lhůtě té podáno opět, a to ve správném vyhotovení jazykovém, zachovají se účinky prvního podání, jako by bylo řádně učiněno. V dalším platí obdobně ustanovení čl. 4.

Čl. 72.

(1) Obec má právo, jestliže podle čl. 70. obecní zastupitelstvo jinak neustanoví, podání k ní došlá vyřizovati ve svém jednacím jazyku. Je-li jazyk podání též jednacím jazykem obce, stane se vyřízení vždy v jazyku podání.

(2) Avšak obce, pro něž je ustanoven obecní neb obvodní notář, dále obce, v jichž zastupitelstvu je členem příslušník jazyka československého, jakož i obce, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá aspoň 20 procent státních příslušníků československého jazyka, jsou povinny vydati vyřízení podání učiněných v jazyku československém v tomto jazyku. Takovou povinnost mají i jiné obce, jestliže podle posledního sčítání lidu mají nejméně 3000 obyvatelů a mají úřední sílu znalou jazyka státního (čl. 73., odst. 2.). Nepředchází-li podání strany, je-li však obecnímu úřadu známo, že strana je příslušníkem jazyka státního, vydá jí vyřízení v tomto jazyku. Strana, již se nedostalo takto vyřízení ve státním jazyku, může žádati do tří dnů od doručení vyřízení jazykově nevyhovujícího, aby jí bylo dodáno vyřízení v tomto jazyku. Žádati lze ústně nebo písemně. Při písemných žádostech se nezapočítávají dny poštovní dopravy. Žádost nepodléhá kolku a buď ihned vyřízena.

(3) Domovské listy a legitimace pro pohraniční styk bud' též vždy a vysvědčení nemajetnosti, žádá-li to strana, vydány také s textem v jazyku státním na prvním místě, i když jazyk československý není jednacím jazykem obce.

Čl. 73.

(1) Ve městech s vlastním statutem musí starosta a jeho náměstkové býti úplně moci jazyka státního. Tutéž povinnost mají starosta a členové městského předsednictva, kteří zastupují starostu ve městech, jež podrobena jsou předpisům o městech se zřízeným magistrátem.

(2) Obce, které podle posledního soupisu lidu mají alespoň 3000 obyvatelů, musí nejpozději do tří let ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, míti podle potřeby služby dostatečný počet úředních sil znalých jazyka státního ve slově i písmě, nejméně však jednu. V obcích s menším počtem obyvatelstva, kte-

réz mají povinnost vyřizovati podání v jazyku československém došlá v tomto jazyku, musí býti rovněž postaráno o jazykově bezvadné vyřizování spisů v jazyku československém.

(3) Vzejde-li spor o tom, zda dotyčná síla úřední jest znalá jazyka státního, náleží politickému úřadu II. instance, aby jazykovou kvalifikaci této úřední síly přezkoumal a o ní rozhodl.

Čl. 74.

(1) V obcích, jimž podle předchozího článku nebyla uložena povinnost míti úřední síly znalé jazyka státního, pokud se týká postarati se o jazykově bezvadné vyřizování v jazyku státním, budiž s podáním učiněným ve státním jazyku naloženo podle těchto zásad:

(2) Nezná-li obecní starosta jazyka československého, odevzdá podání prvému, po případě druhému náměstkovi nebo některému členu obecního zastupitelstva znalému státního jazyka, aby je tlumočil do jednacího jazyka obce. Jestliže ani nikdo ze členů obecního zastupitelstva není znalý jazyka státního a nelze-li jinak vhodným a rychlým způsobem pomocí hodnověrné osoby opatřiti překlad podání do jednacího jazyka obce, zašle starosta obce podání toto pod vlastní odpovědností, nejdéle do 24 hodin po jeho přijetí, bezprostředně nadřízenému úřadu státní správy, aby opatřil překlad do jednacího jazyka obce. Tento úřad opatří co nejrychleji, dle možnosti do dvou dnů překlad a zašle jej s původním podáním obci k vyřízení. Shledá-li však, že není tu nemožnosti svrchu naznačené, porřízení překladu může odepřiti. Obec nahradí úřadu skutečné výlohy vzešlé porízením překladu.

(3) Obce uvedené v odstavci 1. mohou podle potřeby užití obdobně ustanovení předchozího odstavce, aby mohly dostáti předpisu čl. 72., odst. 3.

Čl. 75.

Jde-li o podání učiněná v jazyku menšiny podle čl. 71., odst. 2., a nemá-li obec úřední síly znalé jazyka menšiny, naloží se s podáním učiněným v jazyku této menšiny podle zásad článku předchozího.

Čl. 76.

Příslušník jazyka státního, jemuž se podle předchozích ustanovení dostalo vyřízení v jazyku jiném, může kromě případu, kde podání učinil tímto jiným jazykem, vyřízení toto zaslati do tří dnů k úřadu státní správy, který obci jest bezprostředně nadřízen, aby opatřil překlad do jazyka státního. Překlad takový

jest s urychlením a v případech, kde jde o zachování lhůty, ihned pořídit i a straně dodati.

Ústní styk obecních úřadů se stranami.

Čl. 77.

(1) Pro ústní styk se stranami platí obdobně předpisy článku 71. a 72. o přijímání a vyřizování podání. Dle možnosti budiž však vždy u obecního úřadu usnadněn straně, neznajícího jazyka obce, styk úřední.

(2) Jestliže by vzhledem ku skutečným poměrům nebylo to možno, může příslušník jazyka československého, neznalý jazyka obce, obrátiti se na nejbližší nadřízený úřad správy státní, kterýž na místě obecního úřadu s ním věc projedná a obsah projednání sdělí obecnímu úřadu za účelem příslušného vyřízení. Tam, kde ustanoven je obecní neb obvodní notář, jest užiti i tu jeho pomoci.

Dopisování úřadům.

Čl. 78.

(1) V jakém jazyku dopisují obce soudům, státním úřadům a orgánům, řídí se podle předpisů hlavy I. a III., pokud se týče článku 16. tohoto nařízení. Jestliže soud, státní úřad neb orgán podle ustanovení hlavy I. a III. není oprávněn přijmouti podání v jednacím jazyku obce (čl. 16.), jest obec povinna dopisovati jemu v jazyku státním.

(2) Není-li obec, samosprávný úřad nebo veřejná korporace, jimž se dopisuje, oprávněna přijmouti podání v jiném jazyku než státním, aneb v jiném menšinovém jazyku, než jest její jednacím jazyk, jest jim dopisati v jazyku státním. Při tom může obec dopisující podle potřeby užiti obdobně čl. 74. za podmínek tam stanovených.

Jednání ve sborech zastupitelských.

Čl. 79.

(1) Jednání v obecním zastupitelstvu, obecní radě a v komisích děje se jednacím jazykem obce.

(2) Ve schůzích a poradách obecních zastupitelstev, obecních rad a komisí jest vždy možno užívati jazyka československého. Návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

(3) V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních

příslušníků jazyka jiného než československého, který není zároveň jednacím jazykem obce, jsou příslušníci onoho jazyka oprávněni tohoto svého jazyka užívati ve schůzích a poradách obecních zastupitelstev, rad a komisí. Návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.

Čl. 80.

(1) Schůze obecních zastupitelstev, rad a komisí budtež řízeny jazykem jednacím, po případě všemi jazyky jednacími. Návrhy učiněné v jazyku jiném než jednacím, o nichž má se hlasovati, budtež přeloženy do jazyka jednacího a naopak návrhy učiněné v jazyku jednacím budtež přeloženy do jazyka jiného tehdy, jestliže v obci jest podle posledního soupisu lidu nejméně 20 procent státních příslušníků dotyčného jiného jazyka. Od překladu lze upustiti jen tehdy, když všichni účastníci členové s tím souhlasí.

(2) Ale i v obcích jiných, jejichž jednacím jazyk není československý, budtež návrhy učiněné v jazyku státním přeloženy do jednacího jazyka obce a návrhy učiněné v jazyku jednacím přeloženy do jazyka československého, jestliže některý člen obecního zastupitelstva, rady nebo komise o to požádá.

(3) Obecní starosta, po případě předseda komise, který jest neznalý jazyka státního, povolá ke spoluřízení schůze náměstka znalého tohoto jazyka, řeční-li člen zastupitelstva nebo komise v tomto jazyku, nebo činí-li v něm návrh. Totéž platí obdobně pro jazyk menšinový v případě odst. 1. tohoto článku. Není-li žádný náměstek znalý těchto jazyků, povolá předseda některého člena, po případě úředníka ke zprostředkování.

(4) Protokoly o schůzích nebo poradách v odstavcích předchozích zmíněných sepsují se jazykem jednacím (čl. 70.). Návrhy a prohlášení učiněné v jazyku jiném než jednacím jest k žádosti navrhovatele zapsati do protokolu v jazyku, v němž se staly, je-li v obci podle posledního soupisu lidu alespoň 20 procent státních občanů příslušníků tohoto jazyka. V obcích aspoň s 3000 obyvateli, jichž jednacím jazyk jest jiný než státní, jakož i v obcích, pro něž je ustanoven obecní neb obvodní notář, a v obcích, v jejichž zastupitelstvu je členem příslušník jazyka československého, jest k žádosti navrhovatele návrhy a prohlášení učiněné v jazyku československém zapsati do protokolu v tomto jazyku, i když v obci není 20 procent státních příslušníků jazyka československého.

Vyhlášky obecních úřadů.

Čl. 81.

(1) Vyhlášky obecních úřadů konají se jednacím jazykem obce, po případě všemi jednacími jazyky obce.

(2) V obcích, jež mají podle posledního soupisu lidu aspoň 3000 obyvatelův, budiž vyhláška vydána vždy také jazykem československým.

(3) V obcích, v nichž podle posledního soupisu lidu obývá alespoň 20 procent státních příslušníků jiného jazyka, než který jest jednacím jazykem obce, buďtež vyhlášky činěny v jazyku jednacím, jakož i v onom jiném jazyku.

(4) Úřad státní správy může však při vyhláškách větší důležitosti a všeobecnějšího rázu naříditi, aby připojeno bylo znění v jazyku československém i v oněch obcích, jež nespádají pod ustanovení odst. 2. tohoto článku. V tomto případě úřad správy státní sám dodá znění vyhlášky v jazyku československém. Úřad obecní jest pak povinen vyvěsiti vyhlášky v tom uspořádání, jak byly úřadem státní správy upraveny.

(5) Předpisů tohoto článku použití jest obdobně i tam, kde veřejně vyhláshuje se v obci způsobem jiným, než vyhláškou písemnou (bubnováním a pod.). Nelze-li při ústní vyhlášce (bubnováním) pro neznalost jazyka příslušného zřizence požadavku tomu vyhověti, staniž se vždy také vyhláška písemná.

(6) Orientační nápisy na silnicích a cestách buďtež vždy v jazyku státním. Jsou-li také v jazyku jiném, buď jazyk státní vždy na prvním místě.

Zevní označení obecních úřadů.

Čl. 82.

(1) Pro zevní označení obecních úřadů a úřadoven platí obdobně ustanovení odst. 1., 2. a 3. předešlého článku. Budovu, v níž nalézá se obecní úřad, jest však vždy označiti (též) jazykem československým, nápisem stejných rozměrů a stejné úpravy.

(2) Obecní pečeť v obcích, v nichž jest aspoň 20 procent státních příslušníků jazyka československého, nesmí býti bez slovní výplně stejných rozměrů a stejné úpravy v jazyku státním. Také v jiných obcích, jejichž jednacím jazyk jest jiný než československý, musí býti užito pečeti, obsahující slovní výplň stejných rozměrů a stejné úpravy v jazyku státním,

jde-li o listiny, spisy nebo vyhlášky, které vydává obec v jazyku státním anebo v jazyku státním a menšinovém.

Ustanovení k zachování předpisů.

Čl. 83.

Proti orgánu obecní správy, který by jednal proti ustanovením tohoto nařízení, anebo který by se neřídil rozhodnutím úřadu správy státní na základě tohoto nařízení ve věcech jazykových vydaným, může býti zakročeno podle příslušných předpisů obecního zřízení, po případě obecních řádů. Městští notáři, obecní neb obvodní notáři použijí svého práva k odvolání a odporu podle předpisů o tom platných.

Čl. 84.

Učiní-li obecní rada nebo obecní zastupitelstvo usnesení přičící se předpisům tohoto nařízení, má dohlédací úřad správy státní povinnost výkon usnesení takového zastaviti a po případě, sezná-li toho potřebu, obecní zastupitelstvo rozpustiti. I zde buď použito odvolání a odporu v předchozím článku zmíněného.

Čl. 85.

Jestliže by obecní zastupitelstvo nebo obecní rada opominuly učiniti některé opatření ve smyslu tohoto nařízení anebo plniti povinnosti podle tohoto nařízení obci náležející, má dohlédací úřad správy státní na náklad obce sjednati odpomoc, jíž jest potřebí.

Čl. 86.

Orgán obecní správy, který vykonává svůj úřad úmyslným jednáním neb úmyslným opominutím proti tomuto nařízení ohrožuje zájmy veřejné správy, trestá se podle § 25 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky.

Okresní zastupitelstva v Čechách a silniční výbory na Moravě a ve Slezsku.

Čl. 87.

(1) Předpisy tohoto nařízení o obcích platí obdobně též pro okresní zastupitelstva a okresní výbory (okresní správní komise) a silniční výbory. Pokud podle předpisů těchto rozhodným jest jisté procento nebo celkový počet obyvatelstva, přihlíží se při výpočtu jeho u okresních zastupitelstev a okresních výborů (okresních správních komisí) a silničních výborů k počtu obyvatelstva okresu.

(2) Pokud jde o zakročení proti orgánům okresní správy podle obdoby čl. 83. a 84., platí předpisy zákona o okresních zastupitelstvech, pokud se týká silničních výborech.

(3) Ve styku s obcemi svého obvodu může okresní zastupitelstvo, po případě silniční výbor, i kromě případů, kde je k tomu podle odst. 1. tohoto článku povinen, užiti také jednacích řečí obce.

Zemské (správní) výbory.

Čl. 88.

Zemské (správní) výbory (komise) upraví užívání jazyků ve svém úřadování v duchu tohoto nařízení usnesením, jež schválí ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry a jež pak bude vyhlášeno ve Sbírce zákonů a nařízení.

Ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů.

Čl. 89.

(1) Ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů řídí se předpisy jazykovými, platícími pro tyto úřady.

(2) V osobním styku s osobami neznalými jazyka takto určeného budiž použito dle možnosti jejich jazyka mateřského, po případě jiného, v němž lze se porozuměti.

(3) O korespondenci se stranami, potřebné ku provozu ústavů a podniků těchto po stránce odborné a obchodní, o odborných publikacích, jakož i o vyhláškách a písemných pokynech, potřebných pro jejich vnitřní potřebu, platí obdobně ustanovení čl. 12., odst. 3. a 5. Pokud příslušníkům některého jazyka podle předpisů hlavy XIV. vydati jest vyřízení v jejich jazyku, budiž toho šetřeno i v této korespondenci.

Zastupitelské sbory župní a okresní.

Čl. 90.

Užívání jazyků v zastupitelských sborech, o nichž jedná zákon ze dne 29. února 1920, č. 126 Sb. z. a n., o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé, upravuje se zvláštním nařízením vládním.

HLAVA XV.

O veřejných korporacích mimo úřady místní samosprávy.

Čl. 91.

(1) Veřejné korporace podléhající správě ministerstev v čl. 1. uvedených, jako advokátní, notářské komory, státní regulační komise pro hlavní město Prahu, komise pro kanalizaci Vltavy a Labe, zemská komise pro úpravu řek, lékařské komory, lékárnická gremia, výbory kondicinujících farmaceutů, resp. jejich správní komise a j., upravují si užívání jazyků ve svém úřadování podle předpisů a v duchu zákona jazykového a tohoto nařízení vlastním usnesením, jež vyžaduje schválení nadřízeného ministra. Jako zásad jest zejména dbáti, že jsou povinny přijímati podání v jazyku státním a je v témž jazyku vyřizovati, že ve styku se stranami rozhodným je, vztahuje-li se působnost jejich v určitém případě na okres bez menšiny, či s menšinou, že člen korporace nemá méně práv než strana, že státním úřadům a zejména ministerstvům jest dopisovati a podávati zprávy v jazyku státním, a to i tehdy, je-li jednacím jazykem korporace některý jazyk menšinový, a není-li v tomto případě státní úřad podle předpisů proň platných oprávněn přijmouti podání v jednacím jazyku korporace, dále že ve schůzích a poradách korporace je vždy možno užívati jazyka státního a že návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání. Při zevním označení korporací a úředních místností jejich jest vždy použití jazyka státního, na listinách, jež vydávají korporace ve státním jazyku nebo také ve státním jazyku, jest použití pečeti se slovní výplní v tomto, pokud se týká také v tomto jazyku, při čemž státní jazyk musí býti na prvním místě, a vyhlášky jimi v úřední činnosti vydávané musí býti sepsány zpravidla v jazyku státním a vedle toho, týkají-li se okresu s národní menšinou, i v jazyku této menšiny.

(2) Předpisy předchozího odstavce platí také pro obchodní a živnostenské komory, jejich ústřednu a pro společenstevní jednoty (svazy) s tím dalším ustanovením, že obchodní a živnostenské komory, pokud jsou činnými v záležitostech ochranných známek a vzorků, jsou považovány za orgány republiky (§§ 1 a 2 zák.) a vztahují se na ně v této příčině předpisy hlavy I. a III., že společenstevní jednoty (svazy) používají ve styku se společenstvy svého obvodu vždy také jednacích řečí společenstva, o které jde, a že jednoty (svazy) organisované na podkladě národnost-

ním, jejichž jednacím jazyk jest jiný než československý, mohou se ve vyhláškách určených výhradně pro své členy, příslušníky tohoto jiného jazyka, omeziti na tento jazyk, ačli nejde o vyhlášku v soudním okrese, kde není aspoň 20 procent příslušníků tohoto jazyka.

(3) Nepředloží-li korporace do tří měsíců ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, pokud se týká nově vzniklých, do tří měsíců ode dne jejich ustavení, své usnesení o užívání jazyků ke schválení nebo učiní-li usnesení, jež neodpovídá předpisům a duchu jazykového zákona a tohoto nařízení, anebo nevyčerpává-li dostatečně předmět, náleží věc upravit příslušnému ministru.

Čl. 92.

(1) Ve finanční správě může ministr financí zmocnit finanční úřady II. stolice, aby právo v předchozím článku mu vyhrazené samy vykonávaly.

(2) Užívání jazyka v daňových komisích upraví se podle ustanovení odst. 1. a 3. předchozího článku s odchylkou, že usnesení o užívání jazyka musí býti učiněno v první plenární schůzi po účinnosti tohoto nařízení.

Čl. 93.

(1) Živnostenská společenstva (hlava VII. živnostenského řádu [zákon]) řídí se, co se týče užívání jazyka, obdobně předpisy, jež platí pro obce (hlava XIV.), při čemž tam, kde ve smyslu předpisů těch záleží na počtu příslušníků určitého jazyka, rozhodným jest počet ten v obyvatelstvu místního obvodu společenstva stanovami určeného.

(2) Vysvědčení vydávaná podle předpisů živnostenského řádu (zákon) povinná jsou živnostenská společenstva, jejichž jednacím jazyk jest jiný než československý, vystavovati neb potvrzovati vždy také v jazyku státním, a to na prvním místě.

(3) Proti starostovi nebo místostarostovi živnostenského společenstva, který by jednal proti ustanovením tohoto nařízení, anebo který by se neřídil rozhodnutím úřadů státní správy na základě tohoto nařízení ve věcech jazykových vydaným, může býti zakročeno pořádkovými pokutami podle předpisů živnostenského řádu (zákon).

Čl. 94.

Užívání jazyků při inženýrské komoře upraví se v duchu zákona jazykového prováděcím

nařízením ku provedení zákona o inženýrské komoře ze dne 18. března 1920, č. 185 Sb. z. a n.

Díl III.

O ochraně stran, o sporech o užívání jazyka, dohledu a jiných opatřeních.

HLAVA XVI.

O ochraně stran.

Čl. 95.

(1) Soudy, úřady a orgány, ať státní či samosprávné, jsou povinny dáti stranám poučení, aby byly uchráněny právních újem, jež by jim z neznalosti jazyka mohly vzejíti. Strany, jimž se dostalo vyřízení v jazyku, jehož neznají, mohou žádati příslušný soud, úřad neb orgán anebo soud, úřad neb orgán toho druhu místně nejbližší nebo tam, kde je zřízen obecní neb obvodní notář, tohoto za vysvětlení věci nebo za ústní překlad dodaného vyřízení. Soud, úřad neb orgán, po případě obecní neb obvodní notář jest povinen takové žádosti vyhověti, pokud jeho jazykové znalosti k tomu stačí.

(2) Kde by ta nebo ona věc působila příslušnému soudu, úřadu neb orgánu při vyřizování značné jazykové obtíže, může v případech zvláštní důležitosti, a nelze-li tomu jinak odpomoci, příslušný nadřízený soud neb úřad delegovati jiný soud, úřad aneb orgán stejného druhu a řádu ku projednání věci nebo naříditi, aby byl vyslán od jiného úřadu v jeho obvodu soudce, úředník neb orgán s příslušnou jazykovou znalostí, aby věc u příslušného soudu neb úřadu projednal.

HLAVA XVII.

O sporech o užívání jazyka, o dohledu a opatřeních k zachování předpisů.

Čl. 96.

(1) Spory o užití jazyka při soudech, úřadech, ústavech, podnicích a orgánech státních, jakož i při úřadech samosprávných a korporacích veřejných vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly (§ 7 zák.).

(2) Strana, která má za to, že bylo porušeno její jazykové právo, může sobě stěžovati do

15 dnů u státního úřadu, jenž podle příslušných zákonů jest povolán vykonávati přímo dohlédací právo nad orgánem, do jehož opatření si stěžuje, pokud úřadu dohlédacímu také náleží rozhodovati o stížnostech. Shledá-li tento úřad, že není příslušným, odstoupí stížnost ihned příslušnému úřadu a zpraví o tom stěžovatele.

(3) Uzná-li, že jest příslušným, rozhodne co nejrychleji, nařídí případně nápravu, která jest podle povahy věci ještě možná, a zpraví orgán, na který si bylo stěžováno, a jeho prostřednictvím i stěžovatele. Nemůže však sám vydati vyřízení s právními účinky vyřízení příslušného orgánu, zejména prvý výrok zrušiti a nahraditi výrokem jazykově správným.

(4) Není-li ze stížnosti a jejích dokladů věc zcela nepochybnou, zpraví dohlédací úřad o tom, že byla stížnost podána, neprodleně orgán, na který byla stížnost podána, s vyzváním, aby do přiměřené lhůty předložil jednací spisy. Dohlédací úřad jest pak povinen co nejrychleji rozhodnouti a vydati rozhodnutí straně i orgánu, na který si stěžovala.

(5) Do rozhodnutí může si strana stěžovati k úřadu, jenž je nejbližší vyšším úřadem dohlédacím; o řízení a lhůtách platí předpisy pro tyto úřady jinak závazné. Není-li předpisů takových, jest stížnost podati do 15 dnů od doručení rozhodnutí u úřadu, do jehož rozhodnutí jest si stěžováno. Lze si stěžovati postupně až k nejvyšší instanci. V rozhodnutí úřadu buď vždy poučena strana o právu stížnosti k vyššímu úřadu a o tom, kde a do jaké lhůty je stížnost podati.

Čl. 97.

(1) Shledá-li dohlédací úřad i mimo případ stížnosti, že některý orgán jeho dohledu poruší jazykový zákon anebo toto nařízení, jest povinen mu to vytknouti a může vhodným opatřením zjednatí nápravu.

(2) Kde v tomto a předcházejícím článku mluví se povšechně o orgánu, míněn jest tím soud, úřad, ústav, podnik, orgán, samosprávný úřad nebo veřejná korporace, po případě soudce, úředník neb jiný zaměstnanec, do jejichž opatření bylo si stěžováno, pokud se týká jejichž opatření zavdalo příčinu k zakročení podle tohoto článku.

(3) Proti soudcům, úředníkům, zaměstnancům a orgánům, kteří porušují proti předpisům zákona a tohoto nařízení jazykové právo, bude postupováno kárným řízením bez újmy ustanovení § 25 zákona ze dne 19. břez-

na 1923, č. 50 Sb. z. a n., na ochranu republiky.

Čl. 98.

Kárné řízení proti soudcům, úředníkům a zřízcům státním řídí se po stránce jazykové obdobně podle příslušných ustanovení hlavy I.

Díl IV.

Závěrečná ustanovení.

HLAVA XVIII.

Povinnost k jazyku státnímu v případech zvláštních.

Čl. 99.

(1) Žádá-li toho veřejný zájem, aby se užilo státního jazyka republiky (§ 1, odst. 1.), může politický úřad i kromě případů, o nichž se jedná v předchozích ustanoveních, tam kde korporace nebo jiné osoby oznamují něco veřejnými vyhláškami nebo označují nápisy pro potřebu obecnostva nemovitost nebo jiné předměty, určené k veřejnému užívání, jim uložiti, aby vyhláška nebo označení stalo se i jazykem státním, a ustanoviti při tom úpravu a umístění textu v jazyku státním.

(2) O stížnosti do opatření takových a o řízení platí obdobně čl. 96.

(3) Obce nemohou zakazovati nebo odpírati vývěs nebo vylepování návěstí z příčiny té, že je sepsáno nebo tištěno v jazyku státním.

(4) Ustanovení odst. 1. nevztahují se na vyhlášky, označení a oznámení v časopisech, na inserci a obchodní reklamu vůbec.

HLAVA XIX.

Podkarpatská Rus.

Čl. 100.

(1) Než bude upravena otázka jazyková pro Podkarpatskou Rus jejím sněmem, platí i pro ni ustanovení tohoto nařízení.

(2) Jazykem ruským (maloruským) lze při všech soudech, úřadech a orgánech v celé Podkarpatské Rusi činiti podání a podání taková jest v témž jazyku projednávat i vyřizovati. Jazykem tímto buďtež vedle státního

jazyka úřední budovy označovány a úřední vyhlášky vydávány.

(3) Podání učiněná jazykem ruským (maloruským) musí býti u všech samosprávných úřadů a veřejných korporací v Podkarpatské Rusi přijímána a za týchž obdobných podmínek platných pro jazyk státní také v onom jazyku vyřizována. Ve schůzích a poradách jejich jest vždy možno tohoto jazyka užívati a návrhy a podněty v jazyku tom učiněné musí se státi předmětem jednání. Pokud jde o zevní označení samosprávných úřadů a veřejných korporací a jejich vyhlášky, budiž jazyka ruského (maloruského) užito také za týchž podmínek, za kterých jest užiti jazyka státního.

(4) Státní úředníci, kteří obstarávají správu v župních a služnovských úřadech, podléhají předpisům platným pro státní úředníky.

HLAVA XX.

Účinnost nařízení.

Čl. 101.

Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení a provedením jeho pověřují se ministři vnitra, spravedlnosti, financí, průmyslu, obchodu a živností, veřejných prací a veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Švehla v. r.

Dr. Nosek v. r.	Dr. Beneš v. r.
Dr. Viškovský v. r.	Dr. Srdínko v. r.
Dr. Engliš v. r.	Dr. Hodža v. r.
Dvořáček v. r.	Stříbrný v. r.
Mlčoch v. r.	Šrámek v. r.
Tučný v. r.	Dr. Dolanský v. r.
	Dr. Dérer v. r.